MINUTES OF ONLINE ENVIRONMENTAL PUBLIC HEARING

Minutes Of Online Environmental Public Hearing For Sand Mining Located In Ambegaon Taluka On Ghod River In Pune District.

The public hearing for Sand Mining located in Ambegaon taluka on Ghod river at Pargaon Avasari(Bk) (2.73 Hector), Lakhangaon(2.40 Hector), Devgaon(1.44 Hector), Kathapur(1.13 Hector), Chinchodi(1.68 Hector) in Pune district was conducted on 02.06.2021, Wednesday by way of Online platform on Google Meet Application at 11.00 AM

As per the Notification dated 14-09-2006 issued by Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India, (MoEFCC, GoI), New Delhi and subsequent amendment on 01-12-2019, Member Secretary, Maharashtra Pollution Control Board, Mumbai has constituted Public Hearing Panel vide Office Order No.E - 42 of 2021 issued under letter no.BO/JD(WPC)/PH/B – 210527-FTS-0091, Dated 27-05-2021 as below :-

1) District Magistrate, Pune or his representative not below the rank of an Additional District Magistrate	-	**Chairman**
2) Regional Officer, MPCB, Pune (Representative of Maharashtra Pollution Control Board)	-	**Member**
3) Sub Regional Officer, Pune-2 Maharashtra Pollution Control Board, Pune.	-	**Convener**

Shri Nitin Shinde, Sub Regional Officer, Pune-II, MPCB, Pune and Member, Convener of the Public Hearing Committee welcomed Hon'ble Chairperson of the Public Hearing Committee, Government Officials and public who were present on Google Meet Online platform informed that as per the EIA Notification of Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India, (i.e. MoEF & CC, GoI) dated

14th September, 2006 as amended on 1st December, 2009, it is mandatory to conduct prior public consultation to certain projects which are covered in the schedule of the said Notification.

He informed that the Maharashtra Pollution Control Board was in receipt of application from District Mining Officer, Collector Office Pune has submitted proposal of Public Hearing for sand degreasing of Sand Ghat spots located in Ambegaon Taluka on Ghod river in Pune District.

The Member, Convener further informed that this project will have to obtain Environmental Clearance from an Expert Committee i.e. SEIAA – State Environment Impact Assessment Authority Department of Environment, Govt. of Maharashtra, Mumbai, for which prior public consultation is mandatory. As per EIA Notification, 2006 the category of project falls under Category B2.

Member, Convener of the Public Hearing Committee informed that the aim of conducting prior public consultation is to make aware, local people who can be participant in the hearing and they should know the developmental activities and Environment Management Plan of the unit.

As per said Notification, 30 days' advance public notice was published in the newspaper wide circulated in local newspaper Daily Loksatta for Marathi and in national newspaper Daily Indian Express for English on 10-04-2021. The public were appealed to send their suggestions or objections regarding the proposed expansion of the concerned unit.

The said Public Hearing was scheduled at Tahsil OfficeAmbegaon(Ghodegaon), Tal- Ambegaon, Dist-Pune at 11:00 AM. However due to COVID-19 epidemic the aforesaid public hearing was postponed by the orders of Hon'ble District Collector, Pune on 12.05.2021. Then it had been decided to conduct the aforesaid Public Hearing as per the letter खनिकर्म/कावि/१२५२/२०२१ dated 24.05.2021 of District Collector, Collector Office, Pune and same is scheduled on 02.06.2021, Wednesday by way of Online platform on Google Meet Application: meet.google.com/tun-sonm-bhx for Junnar Taluka at 11.00 AM.

Also a copy of executive summery were made available at various notified offices of Government i.e. Ministry of Environment, Forest & Climate Change, West-East Division Office, New Secretariat Building, Ground Floor, East Wing, Civil Lines, Nagpur – 440 001; District Magistrate Office-Pune; Additional District Magistrate Office-Pune; Zilla Parishad Office-Pune; District Industries Centre-Office, Pune;

Tahsildar – Ambegaon(Ghodegaon), Tal- Ambegaon, Dist-Pune; Sub Regional Office, MPCB, Pune-II; Regional Office, MPCB, Pune and at Head Office of MPCB at Mumbai; Environment Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai and on the website of MPCB. The public in general were appealed to send any suggestions or objections regarding the above project on sropune2@mpcb.gov.in & ropune@mpcb.gov.in.

The Convener further informed that objection is received from Mrs. Pushpa Amol Korade and Shri. Amol Shankarrao Korade, Bori Bk, Tal. Junnar, Dist. Pune through E-mail dtd. 02/06/2021.

He further requested that,after presentation, the participants can raise any suggestions or objections regarding expansion of the project in environmental angle. He appealed Chairperson of the Committee to allow to start the proceedings.

Dr. Jayashree Katare, Chairperson of Public Hearing Committee welcomed all on online platform and informed officials of the project to explain the details and environment management plan of the project in local language Marathi. She also appealed general public to give objection / suggestion if any about the project after their technical presentation.

The Environmental Consultant appointed by the Project Proponent gave detail presentation on all Sand Ghats as mentioned above with respect to Project Location, quantities of sand to be excavated, type of excavation, area of individual project, survey no / gut no, environmental settings, nearby villages and eco sensitive areas within five km radius, tree plantation on approach road, Environment Management Plan prepared (EMP) and Baseline Monitoring Results. He also gave details on Corporate Environment Responsibility (CER) and funds for each sand blocks. He gave the brief on social awareness programme to be conducted in future by the Project Proponent / Bidder.

After presentation, the Public Hearing Committee appealed all to raise their suggestions or objections of the project in environment angle.

FOLLOWINGS HAVE PARTICIPATED DURING THE DISCUSSIONS, QUESTIONS AND ANSWER GIVEN BY PROJECT PROPONENT / PROJECT CONSULTANT / PUBLIC HEARING COMMITTEE:-

1) **Shri Vishal Karande, Resident of Kathapur, Tal: Ambegaon, Dist-Pune:**

Question raised: Will the excavation be carried out manually. Further he added that it has been observed that the contractor used JCB or Poclain or other Machineries to excavate the sand. He asked to stop such practice in future.

How and who will look after the repair & maintenance / activities listed to compensate the pollution effect? And there is also concern regarding the approach road.

Explanation: The District Mining Officer , Collector office,Pune has informed that the proposed excavation will be ensured by manually only and no Machineries will be allowed to use.

He further explained that if any damage caused or pollution takes place, it will take care by successful bidder / contactor. It will ensure that they will maintain the road in good condition and also sprinkle the water to suppress the fugitive dust emission. The funds will be collected after sand is completely excavated as per the mining plan and measuring the total brass removed. This quantity of sand excavated will be multiplied by Rs. 400 and from this total amount, minimum 10% will be allotted to Gram Panchayat. He also gave brief explanation on how these figures arrived from the quantity of bras excavated into rate and percentage of total amount which will be paid to the gram panchayat for developmental work in the area of environmental development. Following procedure will be followed while calculating the amount to be paid to the gram panchayat by the Collector Office, Pune.

From total amount of 1 Cr, 25% will be allocated to Gram Panchayat for Gram development after excavation activity is completed and then only this amount will be given to Gram Panchayat. If the amount is between 1-2 Crores, then 20% amount to Gram Panchayat. For the amount of Rs 2 to 5 Crores of sum collected, 15 % minimum will be paid to Gram Panchayat and If the amount

collected is above 5 Crores, then 10% of the amount will be directly given to respective gram panchayat for development work

Dr. Jayshree Katare, Chairperson of committee informed that the auction holder will do the road repair and maintenance work directly. The work will not be from to the Gram Panchayat budgets.

2) **Shri Mahesh Londhe, Resident of Kathapur, Tal: Ambegaon, Pune**

Question: He said that if JCB is not allowed for excavation, then which method will be used for sand excavation. And, he further added that if manual method is only allowed, how it is possible to excavate the sand as River is not dried up and water level is almost 20 feet in the River.

Explanation :-The District Mining Officer , Collector office,Pune informed that water level could be 20 ft now, but the auction process will take minimum two months' time. We will have to make an application on the portal of "State Environment Impact Assessment Authority (SEIAA), Department of Environment, Government of Maharashtra for the grant of Environmental Clearance. In the process, two committees need to appraise the proposals one after the other for the grant of Environment clearance. After getting the EC from SEIAA, we will publish advertisement of these sand ghats 15 days prior to auction. On the first day of the auction, 1/4th of the amount is to be paid and remaining 3/4th is be paid within one month time. After making the required payment and Government fees / dues, Ghats possession will be given to lease holder only when the river is dry and the sand ghats which are still under the water will not be given for sand mining. We will make sure that sand ghats are dried and after that only they will be handed over for the excavation activities otherwise it will not start.

3) **Shri Sunanda Reddy, Environmentalist, Hyderabad**

Mr. Reddy did not ask the questions but rather requested to allow him to offer few suggestions to maintain environmental balance and safety.

He said that the consultant has already carried out baseline studies / survey of Air, Water, Land and their input are well accepted. He further added that there is need to study within 10 km radius from the work site on farm land, crops production and

availability of ground water. He added that if these type of data is collected will be helpful for the future studies and requested to do the needful for collection of data / studies.

He further suggested to improve the Tree plantation by planting the Trees on approach roads, asking to plant fruit bearing Trees and medicinal plants between them which will be useful as medicinal plant in future and will act as a means of pollution control. He also stated to encourage skill development program for the locals to benefit them in getting direct employment in different fields. He also desires to set up a coordination committee to coordinate between people, PCBs, SPBs, government offices and gram panchayats to implement required / demand-oriented work.

He further mentioned that during rainy season, approximately 16 MT of top soil is washed away into the River from one hectare of land. Along with top soil, 3-4 MT of sand is also washed away and goes into the River. If the sand is not collected, it forms silt in the rivers, reservoirs and dams. In normal condition, every year 0.5 % goes and accumulate as a silt at the bottom of River. But now-a-days if 2-3 % of silt goes it will replace the water. Due to this reason, I support the sand excavation projects.

Mr. Nitin Shinde, I/c. Regional Officer, Member and Convener thanked Mr. Reddy for his suggestion and informed that public hearing panel will try to incorporate the suggestion in the environment report.

4) Shri Ajay Pawar, Resident of Warje Malwadi, Pune

Question raised: After completion formalities required to sign the contract for sand excavation, even after paying the government fees and dues, villagers oppose and do not allow sand mining.

Explanation: The District Mining Officer , Collector Office, Pune informed that we take the NOC from the Gram Panchayat for this work and if still villagers oppose it, we took initiative and government has issued a GR in 2019. Wherein, it is mentioned and clarified that if the auction amount is Rs. 1 crore, then 25% of this amount will be given to the Gram Panchayat for developmental work. Therefore, he said and opined that opposition of the villagers will not be possible and sustained.

Member, Convener of the Public Hearing Committee appealed and asked the public if anyone is having any objection or suggestion to make and waited for five minutes for the response. There were no questions or suggestions from the public. Hence, it was concluded that there is no more questions or suggestions from the people.
Dr. Jayashree Katare, Resident Deputy Collector and Chairman of the Committee thanked the members joined for public hearing and concluded the points and suggestions of people. She also thanked for suggestion given by Mr. Reddy for skill development and training and assured that it will be incorporated in the vendor development process.
While concluding the meeting, Mr. Nitin Shinde, Sub-Regional Officer, Convener of the Public Hearing committee informed that they have received 2 emails and send them to Environment Department, govt. of Maharashtra.

Again, Convener of the Public Hearing Committee appealed and asked the public, that if anyone is still having any objection or suggestion to make, they can very well ask and waited for five minutes for the response from the public. However, there were no questions or suggestions from the public. Hence, it was concluded that there are no more questions or suggestions from the people.

Member, Convener, Public Hearing Committee while concluding the meeting informed that the objections, suggestions raised during the meeting are noted and will be included in the minutes of the meeting. It will submitted along with writing objections to Environment Department, Govt. of Maharashtra. Further action will be taken by the Expert Committee, Environment Department, Govt. of Maharashtra.

Convener of the Public Hearing Committee thanked local people, government and project officials for attending the meeting and declared that the meeting the concluded.

The meeting ended extending thanks to the Chair.

(Nitin Shinde)
Member, Convener,
Environment Public Hearing Committee
and
Sub Regional Officer,Pune – II,

(Dr. Jayashree Katare)
Chairperson,
Environment Public Hearing Committee
and
Additional District Magistrate, Pune.

ऑनलाईन पर्यावरण जनसुनावणी बाबतचा इतिवृतांत

पुणे जिल्ह्यातील आंबेगांव तालुक्यातील घोड नदीवरील वाळू उत्खनन करणेबाबतचा ऑनलाईन पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी बाबतचा इतिवृतांत.

प्रकल्प प्रवर्तक जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांनी प्रस्तावित केलेल्या पुणे जिल्हयातील आंबेगांव तालुक्यातील घोड नदीवर लाखनगाव (२.४० हेक्टर), देवगाव (१.४४ हेक्टर), पारगाव अवसरी बु. (२.७३ हेक्टर), चिंचोडी (१.६८ हेक्टर) आणि काठापूर (१.१३ हेक्टर) यांच्या वाळू स्थळ साठयाच्या जाहिर उत्खननासाठी पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी दिनांक ०२ जून, २०२१ रोजी सकाळी ११.०० वाजता **Google Meet Application** वर **Online** पध्दतीने आयोजित करण्यात आलेली होती.

सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांच्या कार्यालयीन आदेश क्रं. ई – ४२/२०२१, व्दारा पत्र क्रं.बीओ/जेडी/डब्लुपीसी/पीएच/बी – २१०५२७-FTS-००९१, दिनांक २७.०५.२०२१ अन्वये खालीलप्रमाणे ऑनलाईन पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती गठन करण्यात आली:-

१) जिल्हादंडाधिकारी , पुणे किंवा त्यांचे प्रतिनिधी (अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी यांच्यापेक्षा कमी दर्जाचा नसावा) - **अध्यक्ष**

२) प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे (महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ यांचे प्रतिनिधी) - **सदस्य**

३) उप प्रादेशिक अधिकारी, पुणे-२ महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे - **समन्वयक**

श्री नितीन शिंदे, उप प्रादेशिक अधिकारी, पुणे-२, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे तथा सदस्य, समन्वयक, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समितीच्या अध्यक्षांचे, प्रकल्प प्रवर्तकांचे प्रतिनिधी व Google Meet Application वर Online पध्दतीने उपस्थित असलेल्या स्थानिक जनतेचे स्वागत केले. समितीच्या अध्यक्षांच्या परवानगीने ऑनलाईन पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी बाबतची प्रस्तावना विषद केली.

सदस्य, समन्वयक यांनी असे सांगितले की भारत सरकारच्या वने व पर्यावरण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ व सुधारित दिनांक १ डिसेंबर, २००९ च्या अधिसूचनेनुसार विशिष्ट प्रकल्पांना पर्यावरणविषयक अनुमती घेणे बंधनकारक असून त्यासाठी आगाऊ पर्यावरण विषयक जाहीर जनसुनावणी आयोजीत करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. सदस्य, समन्वयक यांनी असे सांगितले की महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळास प्रकल्प प्रवर्तक जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांनी प्रस्तावित केलेल्या पुणे जिल्हयातील आंबेगांव तालुक्यातील घोड नदीवरील वाळू स्थळ साठयाच्या

जाहिर उत्खननासाठी पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी आयोजित करण्यासाठी अर्ज प्राप्त झाला होता. सदरहू प्रकल्पास महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण विभागातील तज्ज्ञ समितीची म्हणजे SEIAA – State Environment Impact Assessment Authority/ राज्य पर्यावरण आघात मुल्यांकनं प्राधिकरणाची "पर्यावरण अनुमती" प्राप्त करणे व त्यासाठी आगाऊ पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी घेणे बंधनकारक आहे. सदरहू प्रकल्प हा पर्यावरण अधिसूचना २००६ (सुधारित) अन्वये संवर्ग ब-२ मध्ये मोडत आहे.

सदस्य, समन्वयक यांनी असे स्पष्टीकरण दिले की पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणीचा मूळ उद्देश प्रकल्प परिसरातील सामान्य जनतेस प्रकल्पाविषयी व प्रकल्पामुळे होणारे परिणाम व त्याबाबत सामान्य जनतेच्या भावना जाणून घेणे, प्रकल्पात बंधनकारक असणा-या प्रदूषण नियंत्रण संयत्रणेची माहिती सामान्य जनतेस देणे व त्यांनी दिलेल्या सूचनेचा विचार करणे आहे.

वरील पर्यावरण अधिसुचनेनुसार तीस दिवस अगोदर स्थानिक व राष्ट्रीय वृत्तपत्रात पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसूनावणी सूचना देणे बंधनकारक आहे. त्याअनुषंगाने उप प्रादेशिक कार्यालय, पुणे-२, मप्रनि मंडळ, पुणे यांनी दि. १०.०४.२०२१ रोजीच्या इंडियन एक्सप्रेस व लोकसत्ता या वृत्तपत्राच्या पुणे आवृत्तीमध्ये पुणे जिल्ह्यातील आंबेगांव तालुक्यातील घोड नदीवरील वाळू उत्खनन बाबत जाहीर प्रस्तावित पर्यावरण विषयक जन सुनावणी बाबतची जाहिरात देण्यात आलेली होती व सदर प्रस्तावित जनसुनावणी ही दि. १३.०५.२०२१ रोजी सकाळी ११:०० वाजता तहसिल कार्यालय, आंबेगांव (घोडेगांव), ता. आंबेगांव, जि. पुणे आयोजित करण्यात आलेली होती. परंतु कोव्हीड-१९ च्या वाढत्या प्रसारामुळे सदरील जनसुनावणी मा. जिल्हाधिकारी,पुणे यांच्या आदेशान्वये दि. १२/०५/२०२१ रोजी पुढे ढकलण्यात आली होती.

मा. जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांचे पत्र क्र. खनिकर्म/कावि/१२५२/२०२१ दि.२४/०५/२०२१ अन्वये Google Meet Application वर Online पध्दतीने दि. ०२ जुन २०२१, बुधवार रोजी आंबेगांव तालुक्यातील सकाळी ११.०० वा. जनसुनावणी आयोजीत करण्यात आलेली होती. सदर जनसुनावणीमध्ये सहभागी होण्याकरीता आंबेगांव तालुक्यासाठी सकाळी ११.०० ते ०२.०० meet.google.com/tun-sonm-bhx हि लिंक देण्यात आली होती. तसेच सदरील वाळू उत्खननाच्या प्रस्तावित पर्यावरण विषयक जनसुनावणी बाबत सुचना, हरकती, आक्षेप व निवेदने इ. दि. १०.०४.२०२१ व्दारे मागविण्यात आलेली होती. तसेच त्या बाबतची इतर काही निवेदने सादर करावयाचे असल्यास sropune2@mpcb.gov.in व ropune@mpcb.gov.in या ई-मेल वरती पाठविणेबाबत जाहिरातीमध्ये नमूद करण्यात आले होते.

त्याप्रमाणे नियोजित प्रकल्पाविषयीचा पर्यावरण कार्यकारी सारांश अहवालाची प्रत भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल, पश्चिम-मध्य विभाग कार्यालय, न्यू सेक्रेटरिएट इमारत, तळमजला, ईस्ट विंग, सिव्हिल लाईन, नागपूर – ४४० ००१, मा. जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय-पुणे, मा. अप्पर जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय, पुणे, जिल्हा-पुणे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी -जिल्हा परिषद, पुणे, महाव्यवस्थापक-जिल्हा उद्योग केंद्र, पुणे , तहसीलदार- आंबेगांव (घोडेगांव), तालुका - आंबेगांव, जिल्हा – पुणे, मुख्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई, प्रादेशिक कार्यालय,महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे, उप प्रादेशिक कार्यालय,पुणे-२, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे, पर्यावरण विभाग,

मंत्रालय, मुंबई व महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संकेत स्थळावर सामान्य जनतेसाठी उपलब्ध करण्यात आलेले होते.

सदस्य, समन्वयक यांनी सांगितले की वरिल प्रस्तावित विस्तारिकरण प्रकल्पास सौ. पुष्पा अमोल कोरडे व श्री. अमोल शंकरराव कोरडे, बोरी बु. पर्यटन व सांस्कृतिक वारसा संवर्धन समिती, मु.पो. बोरी बु., ता. जुन्नर, जि. पुणे यांच्याकडून आक्षेप / सूचना ई-मेलव्दारे दिनांक ०२-०६-२०२१ रोजी प्राप्त झालेला आहे. सदस्य, समन्यवयक यांनी ऑनलाईन गुगलमिट प्लॅटफोर्मवर उपस्थित असलेल्या सर्वांना त्यांचे काही आक्षेप,हरकती, सूचना असल्यास ती संधी देण्यात आलेली असून ते लेखी वा तोंडी स्वरुपात ती देऊ शकतात असे सांगितले. सदस्य, समन्वयक यांनी ऑनलाईन पर्यावरणविषयक जाहीर जनसुनावणी सुरु करण्याची विनंती मा. अध्यक्षांना केली.

डॉ. जयश्री कटारे, अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, पुणे तथा अध्यक्षा, पर्यावरणविषयक जाहीर जनसुनावणी समिती यांनी प्रकल्प अधिका-यांना व त्यांच्या पर्यावरण सल्लागारांना पर्यावरण विषयक उपाय योजनांची माहिती शासनाच्या व स्थानिक भाषा मराठीतून करण्याची सूचना केली व सर्व जनसमूहाला निर्भयतेने त्यांचे काही आक्षेप, हरकती, सूचना असल्यास ते नोंदविण्याचे आवाहन केले.

प्रकल्पाच्या पर्यावरण सल्लागारांनी पर्यावरण विषयक उपाय योजनांची माहिती सादरीकरणाव्दारे उपस्थित जनसमूहास दिली. त्यात त्यांना पर्यावरण व्यवस्थापन योजना, आपत्ती व्यवस्थापन योजना, कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी निधी व कॉर्पोरेट पर्यावरण जबाबदारी निधी यात हाती घेण्याचे सामाजिक उपक्रम याबाबत सर्व माहिती सांगितली.

सादरीकरणानंतर पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समितीने उपस्थितांना त्यांच्या हरकती, आक्षेप, सूचना वा टिकाटिप्पणी असल्यास त्या उपस्थित करण्याचे आवाहन केले.

उपस्थित नागरिकांनी विचारलेले प्रश्न व त्यास प्रकल्प प्रतिनिधींकडून/प्रकल्प सल्लागार/पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांना दिलेली उत्तरे याबाबतची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे-

सदस्य, समन्वयक यांनी सांगितले की मप्रनि मंडळाच्या पुणे कार्यालयास दिनांक ०२/०६/२०२१ रोजी . पुष्पा अमोल कोरडे व श्री. अमोल शंकरराव कोरडे, बोरी बु. पर्यटन व सांस्कृतिक वारसा संवर्धन समिती, मु.पो. बोरी बु., ता. जुन्नर, जि. पुणे यांचा आक्षेप प्राप्त झालेला आहे.

<u>१) श्री विशाल कारंडे, रहिवासी काठापूर, ता. आंबेगाव, जि. पुणे:</u>

<u>प्रश्न उपस्थित:</u> वाळू उत्खनन हे यंत्राचा वापर न करता करणार आहात का? कंत्राटदाराने वाळू उत्खनन करण्यासाठी जेसीबी किंवा पोकलेन किंवा इतर यंत्रांचा वापर केल्याचे निदर्शनास आले आहे व भविष्यात अशी प्रथा बंद करणेबाबत मत मांडले. तसेच प्रदूषणाच्या परिणामाची पूर्तता करण्यासाठी सूचीबद्ध दुरुस्ती व देखभाल / उपक्रमांची देखभाल कशी व कोण करेल? आणि वाहतूकीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या रस्त्याबाबतच्या दुरुस्ती व देखभालेची विचारणा करण्यात आली.

स्पष्टीकरण:-जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांनी असे उत्तर दिले की, प्रस्तावित वाळू उत्खनन हे यंत्राचा वापर न करता करण्यात येईल. तसेच जर कोणतेही नुकसान किंवा प्रदूषण झाले तर त्याची जबाबदारी लिलाव धारकावर राहील व तसेच हवा प्रदूषण रोखण्यासाठी पाण्याचा योग्य प्रकारे वापर करण्यात येईल.

उत्खनन केलेल्या वाळूची ही रक्कम रु. ४०० ने गुणाकार होईल आणि या एकूण रकमेपैकी किमान १०% ग्रामपंचायतींना देण्यात येतील. जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत ग्रामपंचायतीला किती रक्कम द्यावी लागेल याची मोजणी करतांना त्याचे अनुसरण केले जाईल.एकूण १ कोटी रुपयांमधून २५% ग्रामपंचायतीस ग्राम विकास करण्यासाठी उत्खनन क्रिया पूर्ण झाल्यानंतर वाटप केले जाईल आणि त्यानंतरच ही रक्कम ग्रामपंचायतीला दिली जाईल. जर रक्कम १-२ कोटी दरम्यान असेल तर २०% रक्कम ग्रामपंचायतीकडे असेल. जमा झालेल्या रकमेच्या २ ते ५ कोटींच्या रकमेसाठी १५% किमान रक्कम ग्रामपंचायतीस देण्यात येईल आणि जर जमा केलेली रक्कम ५ कोटींपेक्षा जास्त असेल तर त्यातील १०% रक्कम थेट विकासकामांसाठी संबंधित ग्रामपंचायतीस देण्यात येईल.

लिलावधारक रस्ते दुरुस्ती व देखभाल दुरुस्तीचे काम थेट करुन हे काम ग्रामपंचायतीत येणार नाही अशी माहिती अध्यक्षा यांनी दिली.

<u>२) श्री महेश लोंढे, काठापूर, ता. आंबेगाव, पुणे</u>

<u>प्रश्न उपस्थित:</u> जेसीबीला उत्खनन करण्यास परवानगी नसल्यास वाळू उत्खननासाठी कोणती पद्धत वापरली जाईल, तसेच जर केवळ यंत्राचा वापर न करता परवानगी दिली गेली तर सध्या नदीत पाण्याची पातळी सुमारे २० फूट असल्याने वाळू उत्खनन कसे शक्य आहे असे मत मांडले.

स्पष्टीकरण: जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांनी असे उत्तर दिले की, वाळू उत्खनन हे कोणत्याही यंत्राचा वापर न करता करण्यात येईल. सध्या पाण्याची पातळी आता २० फूट असू शकते, परंतु लिलाव प्रक्रियेस किमान दोन महिने लागतील आणि जेव्हा नदी पात्रामध्ये पाणी नसेल तेव्हाच वाळू उत्खनन करण्याची परवानगी देण्यात येईल.

जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांनी असे उत्तर दिले की पाण्याची पातळी आता २० फूट असू शकते, परंतु लिलाव प्रक्रियेस किमान दोन महिने लागतील. पर्यावरण मंजुरी मंजूर करण्यासाठी "राज्य पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन प्राधिकरण (एसईआयएए), पर्यावरण विभाग, महाराष्ट्र सरकार" च्या पोर्टलवर अर्ज करावा लागेल. प्रक्रियेत पर्यावरण समितीच्या मंजुरीसाठी दोन समित्यांनी एकापाठोपाठ एक प्रस्ताव मंजूर करणे आवश्यक आहे. एसईआयएकडून ईसी घेतल्यानंतर आम्ही या वाळू घाटांची लिलावाच्या १५ दिवस आधी जाहिरात प्रसिद्ध करू. लिलावाच्या पहिल्या दिवशी, रकमेचा १/४ वा भाग भरायचा आहे आणि उर्वरित ३/४ रक्कम एका महिन्याच्या आत भरली जाईल. आवश्यक पेमेंट आणि शासकीय फी / थकबाकी दिल्यानंतर घाट ताबा फक्त नदी कोरडे झाल्यावरच भाडेपट्टी धारकास देण्यात येईल आणि अद्याप पाण्याखाली असणा-या वाळू घाटांना वाळू उत्खननासाठी दिले जाणार नाही. वाळूचे घाट सुकले आहेत याची खात्री करुन घेऊ आणि त्यानंतरच ते उत्खनन कार्यांसाठी सुपूर्द केले जातील अन्यथा ते सुरू होणार नाही.

3) श्री सुनंदा रेड्डी, पर्यावरणवादी, हैद्राबाद

श्री. रेड्डी यांनी वाळू उत्खनन करण्याबाबत सहमती दर्शवून कामाच्या ठिकाणी आणि आसपास पर्यावरण संतुलन व सुरक्षा राखण्यासाठी काही सूचना केल्या.

श्री. रेड्डी यांनी असे नमूद केले की, सल्लागाराने यापूर्वीच हवा, पाणी, जमीन यांचा आधारभूत अभ्यास / सर्वेक्षण केलेले आहे व शेतजमीन, पिके उत्पादन आणि भूजल उपलब्धता यावरील कामाच्या जागेपासून दहा किमीच्या परिघात अभ्यास करण्याची गरज आहे. या प्रकाराची माहिती संकलित केल्यास भविष्यातील अभ्यासासाठी उपयुक्त ठरेल. तसेच गावातील रस्त्याच्या दोन्ही बाजूस फळ देणारी झाडे आणि औषधी वनस्पती लावायला सांगितले, जे भविष्यात औषधी वनस्पती म्हणून उपयुक्त ठरतील आणि प्रदूषण नियंत्रणाचे साधन म्हणून कार्य करतील. स्थानिकांना कौशल्य विकास कार्यक्रमास विविध क्षेत्रात थेट रोजगार मिळाल्यास त्यांना फायदा व्हावा यासाठी प्रोत्साहन देण्याचेही त्यांनी नमूद केले. सामान्य जनता, सरकारी कार्यालये , महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ आणि ग्रामपंचायतींमध्ये समन्वय साधण्यासाठी समन्वय समिती गठित करण्यात यावी असे नमूद केले.

ते पुढे नमूद करतात की पावसाळ्याच्या वेळी, एक हेक्टर क्षेत्रापासून अंदाजे १६ मीट्रिक टन वरची जमीन नदीत वाहून जाते. वरच्या मातीबरोबरच ३ ते ४ मे.टन वाळूदेखील वाहून नदीत जाते. जर वाळू गोळा केली गेली नाही तर ती नद्या, जलाशयांमध्ये यांमध्ये गाळ तयार करतात. सामान्य स्थितीत दरवर्षी ०.५ % जाते आणि नदीच्या तळाशी गाळ म्हणून साचतात. परंतु, आजकाल जर २-३% गाळ गेला तर ते पाणी पुनर्स्थित करेल, या कारणास्तव,त्यांनी वाळू उत्खनन प्रकल्पांचे समर्थन केले.

श्री. नितीन शिंदे, उप- प्रादेशिक अधिकारी, समन्वयक यांनी श्री. रेड्डी यांच्या या सूचनेबद्दल आभार मानले आणि सांगितले की जनसुनावणी समिती सदर सूचना अहवालासोबत महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण विभागातील तज्ज्ञ समितीस सादर करण्यात येईल .

४) श्री अजय पवार, वारजे माळवाडी, पुणे

प्रश्न उपस्थित: वाळू उत्खननासाठी करारावर स्वाक्षरी करणे आवश्यक आहे. सरकारी फी व थकबाकी देऊनही ग्रामस्थ विरोध करतात आणि वाळू उत्खननास परवानगी देत नाहीत.

स्पष्टीकरण: जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांनी असे उत्तर दिले की, या कामासाठी आम्ही ग्रामपंचायतींकडून एनओसी घेत आहोत आणि सरकारने २०१९ मध्ये शासन निर्णय प्रसिध्द केला आहे. त्यात लिलावाची रक्कम रु. १ कोटी असेल, तर त्यातील २५% रक्कम ग्रामपंचायतीला विकासकामांसाठी दिली जाईल आणि ग्रामस्थांचा विरोध टिकून राहणार नाही, असे त्यांनी नमूद केले.

समिती अध्यक्षा, डॉ. जयश्री कटारे यांनी जनसुनावणीसाठी उपस्थित सदस्यांचे आभार मानले. श्री. रेड्डी यांनी कौशल्य विकास व प्रशिक्षण यासाठी दिलेल्या सल्ल्याबद्दल आभार मानले आणि विकास प्रक्रियेत त्याचा समावेश करण्यात येईल असे आश्वासन दिले.

बैठकीचा समारोप करताना सदस्य, समन्वयक यांनी उपस्थितांना काही सूचना, आक्षेप वा टीकाटिप्पणी असल्यास त्या उप्स्थित करण्याचे आवाहन केले. उपस्थितांकडून प्रतिसाद नव्हता.

समन्वयक, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी बैठकीचा समारोप करताना सांगितले की उपस्थित करण्यात आलेल्या सूचना, आक्षेप, टिकाटिप्पणी यांची नोंद घेण्यात आलेली असून त्याचा अंतर्भाव हा बैठकीच्या इतिवृतान्तात करण्यात येईल. सदरहू इतिवृत्त अंतिम अहवालासोबत महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण विभागातील तज्ज्ञ समितीस सादर करण्यात येईल. तज्ज्ञ समिती याबाबत योग्य तो निर्णय घेईल.

समन्वयक, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी उपस्थित स्थानिकांचे, शासकीय अधिकारी, प्रकल्प अधिकारी यांचे आभार मानले व बैठकीचे कामकाज पूर्ण झाल्याचे जाहिर केले.

माननीय अध्यक्षांचे आभार मानून बैठक संस्थगित करण्यात आली.

(नितीन शिंदे)
सदस्य, समन्वयक,
पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा
उप प्रादेशिक अधिकारी,पुणे-२,
मप्रनि मंडळ, पुणे

(डॉ. जयश्री कटारे)
अध्यक्षा,
पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा
अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, पुणे
जिल्हा-पुणे